

نقد شیوه خطی در تاریخ‌نگاری ادبی

حسین هاجری^{*۱}

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۸/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۲۴

چکیده

شیوه خطی، رویکرد رایج تاریخ‌نگاری ادبی از گذشته تاکنون بوده‌است. این شیوه به‌رغم دارا بودن ارزش آموزشی و تسهیل یادگیری وقایع تاریخ ادبیات، نمی‌تواند برای پژوهش‌های دقیق تاریخ‌نگاری ادبی روشی کارا باشد و درنهایت به عرضه گزارشی ناقص و مبهم درباره وقایع ادبی منجر می‌شود. این مقاله به بررسی برخی کاستی‌های این شیوه در مطالعه تاریخ ادبیات فارسی می‌پردازد و پنج کاستی رایج آن را که در بینش تاریخ‌نگاری ادبی معاصر ریشه دوانده‌است به شرح زیر معرفی می‌کند: ۱- ناتوانی در توصیف تغییرات تدریجی آثار و سنت‌های ادبی؛ ۲- ناتوانی در شناسایی روابط چندگانه بین وقایع ادبی؛ ۳- پیوسته نشان دادن مقاطع گسست به صورت نمادین؛ ۴- همگن‌سازی دوره‌های مختلف ادبی بدون توجه به سهم واقعی هریک و ۵- تعیین آغاز و انجام وقایع ادبی برخلاف واقعیت‌های تاریخی.

واژگان کلیدی: تاریخ ادبیات، تاریخ‌نگاری ادبی، شیوه خطی در تاریخ ادبیات

* hajati_npf@yahoo.com

۱. استادیار زبان و ادبیات فارسی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تهران، ایران.